

Varför sjönk Estonia? Ingen vill veta - utom du

2022-12-09 07:58

De obesvarade frågorna om vad som hände Estonia besvärar inte bara haveriutredarna utan också den svenska staten.

Du har överlevt. Det gäller förstås alla som läser den här texten, men somliga av oss har överlevt där andra gick under.

Om 852 människor miste livet på Estonia och du var en av dem som klarade sig, vad behöver du? Kanske är det då viktigt för dig är att veta varför det passagerarfartyg du var ombord på sjönk.

Du blev antagligen förhörd av polis, när du väl förts i land. Kanske står dina minnen i klart ljus, kanske var du skadad och har bara grumliga minnen. Men i bästa fall fanns en polis som frågade dig vad som egentligen hände där ute på havet den 28 september 1994. Och även om du inte minns tiden efter olyckan helt klart, så glömmer du aldrig de höga vågorna och regnet, kylan eller hoppet om den räddning som till slut kom. Du glömmer inte heller dem som inte klarade väntan, som fanns i din flotte eller i vattnet där du låg. De som dog. Det är ett öde och du kanske vill veta varför det blev ditt.

Det tillsätts en kommission kallad JAIC, Joint Accident Commission. Du kanske tror att kommissionen kommer kontakta dig för att höra ditt vittnesmål om katastrofen. Det gör den inte. Du får själv kontakta JAIC. Det visar sig att haveriutredarna inte är intresserade av att prata med dig. Du får inte berätta om haverinatten.

När haveriutredningen väl är färdig ser du att beskrivningen av vad som hände den natten, inte stämmer med det du själv upplevde. Du vänder dig till den ansvariga ministern, som då heter Mona Sahlin. Hon svarar aldrig på ditt brev.

Du kanske hade trott att när den svenska staten lovar att utreda en katastrof grundligt så ser den till att

utredaren inte är jävig. Men JAIC var jävig. Den estniska staten var delägare i fartyget, men lät ändå en estnisk minister delta i utredningen.

Det var så illa att en av utredarna, Bengt Schager, hoppade av innan kommissionen lade fram sin utredning. En anledning var att JAIC påstått att Estonia var sjövärdig. Schager skrev på DN Debatt om den inspektion av skeppet som genomfördes innan hon lämnade hamn: "Fartygets säkerhetsmanual var ofullständig, fyra andra nödvändiga dokument kunde inte hittas." "Överstyrman, som följde inspektörerna, gissade att dörrarna var stängda eftersom lamporna lyste gröna."

Han kunde inte systemet. De vattentäta dörrarna var öppna och det kunde du, som var där, ha berättat, om JAIC vore en utredning som ville berätta vad som faktiskt hände den natten.

Tre till fyra branddörrar var ur funktion och brandskyddet i köket var "totalsaboterat". När bildäck inspekterades fann man att defekt lastsurrning användes, att bogvisirets tätning hade skador och att två till tre däcksluckor stod öppna och fastrostade. De stängdes med hjälp av slägga och inspektören bedömde att de inte hade varit stängda på ett eller två år. Däcksluckor måste vara stängda till sjöss för att fartyg ska hålla sig flytande, om vatten kommer in.

De här beskrivningarna är naturligtvis smärtsamma, både för dig och för alla andra därför att Estonia var ett fartyg som inte ha borde gått över Östersjön. Och smärtsamma eftersom JAIC inte ger svar till dem som frågar om vad som hände Estonia.

Det visar sig till slut att de obesvarade frågorna besvarar också den svenska staten. Just nu arbetar Statens Haverikommission, SHK, med att utreda om Estoniahaveriet behöver utredas igen. Ja, just så. En förberedande preliminär utredning om en eventuell kommande utredning.

Så får du till slut avlägga ditt vittnesmål. Det bandas och när du ber att få en kopia av ljudfilen blir svaret: Nej. Så du kan alltså inte spara en kopia av din intervju för att kontrollera att du blir rätt citerad i den rapport som SHK arbetar på.

Eftersom intervjuerna inte diarieförs vet du inte heller vilka andra som avlagt vittnesmål. Som överlevande kan det vara så att du tänker tanken att du intervjuats, men att din berättelse inte längre är din. Åtminstone kan du i nuläget inte vara säker på det.

Men det kan också vara så att du tänker: Det är väl helt enkelt inte möjligt att SHK inte diarieför din intervju? Att ditt vittnesmål inte kommer att finnas som allmän handling? I så fall fortsätter vandringen. För ovanstående är baserat på verkliga händelser och vittnesmål.

distribueras utanför den egna organisationen utan godkännande från Retriever eller den enskilde utgivaren.

[Klicka här för att läsa webartikeln.](#)

Optional[© Fokus]

Alla artiklar är skyddade av upphovsrättslagen. Artiklar får ej

Retriever